

80-річчя

АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ О. Ф. НІМЦЯ

13 лютого виповнилося вісімдесят років відомому вченому в галузі ядерної фізики академіку НАН України Олегу Федоровичу Німцю.

О. Ф. Німець народився в Києві в сім'ї лікарів. Увесь його творчий шлях пов'язаний з Академією наук України. У 1949 р. випускник Київського політехнічного інституту починає працювати інженером в Інституті фізики. Водночас навчається в аспірантурі під керівництвом видатного вченого академіка А. К. Вальтера, захищає кандидатську, а згодом і докторську дисертації. Обіймає посади вченого секретаря, завідувача відділу ядерних реакцій, заступника директора установи.

У 1970 р. Олег Федорович переходить на постійну роботу до щойно організованого Інституту ядерних досліджень на посаду завідувача відділу ядерних реакцій, а з 1974 р. протягом десяти років очолює цей інститут. Нині він працює головним науковим співробітником у відділі ядерних реакцій.

Творчий доробок вченого охоплює широке коло питань з ядерної фізики, атомної енергетики, охорони навколишнього середовища тощо. Вагомі результати одержано в дослідженнях з розсіяння нейтронів та заряджених частинок ядрами. Зокрема, визначено важливі для проектування ядерних реакторів ядерні константи, виміряно повні диференціальні перерізи деяких ядерних реакцій, у тому числі багаточастинкових. Досконале експериментальне устаткування, створене вченим та його учнями, дало змогу вперше у світі спостерігати низку фізичних явищ, які мають принципове значення для розвитку фундаментальної ядерної фізики. Як наслідок — виявлено зростання перерізу розщеплення дейтронів на магічних ядрах (ефект Німця), визначено залежність параметрів двофрагментарної взаємодії, що спостерігається у багаточастинкових реакціях, від впливу кулонівського та ядерного полів супутніх продуктів реакції. За визначні результати в дослідженні магнітних моментів ядер вчений був удостоєний премії імені К. Д. Синельникова НАН України (1973).

Значну увагу Олег Федорович приділяє практичному застосуванню ядерно-фізичних методів досліджень у таких галузях, як атомна енергетика, радіаційне матеріалознавство, напівпровідникова електроніка, радіобіологія, сільське господарство. Зокрема, під його керівництвом розроблено методику добору зерен пшениці з підвищеним вмістом білка. Істотна частина цих та інших робіт ведеться на ізохронному циклотроні У-240, до створення та модернізації якого О. Ф. Німець доклав чимало зусиль.

Багато енергії віддає вчений вихованню та підготовці наукових кадрів. Ним створено наукову школу з ядерних реакцій, яка налічує 12 докторів та 35 кандидатів наук. Він є автором трьох монографій, довідників і підручників для студентів, автором і співавтором більш як 350 наукових праць. Довгі роки Олег Федорович успішно поєднував науково-дослідну роботу з педагогічною, викладаючи у Київському державному університеті, та науково-організаційною, беручи участь у роботі вчених рад ІЯД НАН України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка і Бюро Відділення фізики та астрономії Президії НАН України.

О. Ф. Німець — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, нагороджений двома орденами «Знак Пошани» та орденом «За заслуги» 3-го ступеня.

Наукова громадськість, численні учні та колеги щиро вітають Олега Федоровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я і творчого довголіття.